

Startnotitie

Programma omni-sportaccommodaties

Naam
Magda Söllner

Datum
juli 2020

Versie
Concept versie 1

Inleiding

In de kadernota 2020 is al aangegeven dat met de bezuinigingen op de sport, tegelijkertijd een forse stap voorwaarts gezet wordt voor de realisatie van omni-sportaccommodaties. De startnotitie hiervoor is nu gereed en aan de raad voorgelegd. Reden hiervoor is dat er al enige tijd wordt er gesproken om één of meer omni-sportaccommodaties te gaan realiseren. Er zijn een viertal redenen om de mogelijkheden van het clusteren van sportvoorzieningen nader te onderzoeken en een definitieve keuze te maken.

De eerste zijn de uitspraken uit het coalitieakkoord:

Sportverenigingen vormen het cement van leefbare dorpen en wijken. Op het veld of in de zaal; dat zijn plekken waar ontmoeting, beweging en vrijwilligerswerk elkaar ontmoeten. Op het sportveld vallen achterstanden weg, verbetert de gezondheid en leren we samenwerken Wij zijn een groot voorstander van het clusteren van sportaccommodaties met behoud van kwaliteit. We gaan aan de slag met verenigingen die daarmee vaart willen maken.

Tweede reden is dat er een eindrapport meerjarenplanning voor het groot onderhoud van de buitensportaccommodaties in gemeente Oldambt (Sweco 2018) is vastgesteld waarin is gewaarschuwd voor forse investeringen.

Uit deze nota komt onder meer naar voren dat dat:

- Er sprake is van ernstig achterstallig onderhoud bij een groot aantal sanitaire voorzieningen in de gebouwen.
- In een aantal gebouwen zijn de voorzieningen voor brandveiligheid en dergelijk niet op orde.
- Er is bij een aantal gebouwen sprake van achterstallig onderhoud.
- De wedstrijd- en speelvelden in met name de voormalige gemeente Reiderland voldoen niet aan de normen van de KNVB en NOC*NSF. Hiervoor dient structureel budget te worden vrijgemaakt.

Deze uitkomsten zijn onderschreven, maar helaas waren er niet voldoende middelen om deze te realiseren.

Derde reden is het lokaal sportakkoord welke in april 2020 is ondertekend. Daarin zijn vier ambities opgenomen, waarvan er een direct betrekking heeft op de realisatie van een toekomstbestendige sportvoorziening:

Duurzame en toekomstbestendige sportinfrastructuur

We willen samenwerken aan de vraagstukken die spelen rondom een omni-accommodatie en de duurzaamheid van accommodaties.

Als laatste is er door de raad een discussie gevoerd over de noodzakelijke bezuinigingen (nov 2019 + juni 2020). Daarbij zijn voorzetten gedaan, en is tot een maatregelen pakket besloten. Er zijn forse structurele bezuinigingsopgaven op sportvoorzieningen. Dit jaar al € 30.000,-, met ingang van 2022 nogmaals € 120.000,- en € 500.000,- in 2023. De cumulatieve bezuinigingsopgave komt daarmee op € 650.000,- per jaar op sportvoorzieningen. Als denkrichting is gesproken over zogenaamde omni-sportaccommodaties.

Definitie omni-sportaccommodatie

Maar wat is nu eigenlijk een omni-sportaccommodatie? Het woord omni is afgeleid van het latijnse 'omnis' en betekent: alle, elk, ieder. En sportaccommodatie is een locatie waar een sport kan worden uitgeoefend. Dit kan overdekt of in de open lucht zijn. Kortom een omni-sportaccommodatie is een locatie waar iedereen sport kan uitoefenen, overdekt, dan wel in de open lucht.

Meerdere sportverenigingen kunnen dus gebruik maken van deze accommodaties. Het is zeker niet zo dat verenigingen moeten fuseren om zo een omnivereniging te worden. Maar in het beheer en de exploitatie van een omni-sportaccommodatie moeten vooraf heldere en eenduidige afspraken worden gemaakt.

Een omni-sportaccommodatie kan daarmee vergeleken worden met een MFC of een bedrijfsverzamelgebouw. Door samenvoeging van functies, medegebruik van velden en slimme combinaties te maken kan beheer en onderhoud van dergelijke accommodaties goedkoper dan wanneer ieder zijn eigen accommodatie behoudt.

Doelstelling Programma Omni-Sportaccommodaties

De uitgangspunten die hierboven zijn genoemd, de forse bezuinigingsopgave en de definitie, vormen samen de doelstelling voor dit programma.

Doelstelling:

Er ontstaan één of meerdere omni-sportaccommodaties, waarbij het mogelijk blijft voor iedereen om te sporten en/of beweging bij toekomstbestendige verenigingen en voorzieningen en tegelijkertijd wordt in 2023 een structurele bezuiniging gerealiseerd van € 650.000,-.

Hierbij zorgen we er voor dat de verenigingen van Oldambt volop de gelegenheid hebben om mee te denken en te werken.

Welke processtappen?

Om dit maatschappelijk en bestuurlijk op een verantwoorde wijze te laten verlopen is het noodzakelijk om in kaart te brengen wat en welke processtappen genomen kunnen en moeten worden. Antea heeft hiervoor recent een eerste inventarisatie gemaakt van de mogelijke scenario's (zie bijlage 01). Voor buitensport, binnensport en zwembaden heeft zij op hoofdlijnen beschreven welke scenario's mogelijk zijn. Het gaat hierbij om in stand houden, beperkte clustering en sterke clustering. Hieraan zijn nog geen bedragen of plannings gekoppeld. Wel is nadrukkelijk aangegeven dat het clusteren van sportaccommodaties zich kenmerkt door een procesmatige en technisch inhoudelijke kant. Procesmatig gaat het er met name om de belangen van de betrokken stakeholders op elkaar af te stemmen en tot afgewogen voorstellen te komen. De inhoudelijke kant richt zich vooral op de praktische invulling van het concept van een nieuw geclusterd aanbod van sportvoorzieningen. Financiën en vraag, aanbod en ruimte staan hierbij centraal.

Voordat we deze inventarisatie verder gaan uitwerken in het plan van aanpak, is het van groot belang om heldere beleidsmatige en financiële kaders mee te krijgen van de raad.

Kaders voor de realisatie van omni-sportaccommodaties

Om één of meerdere omni-sportaccommodaties te kunnen realiseren is het noodzakelijk om heldere kaders te hebben. Op basis van de diverse notities en het recente rapport van Antea worden onderstaande uitgangspunten als kaders voorgesteld.

Bereikbaarheid:

Efficiënt gebruik en kwalitatief goede voorzieningen vragen om één of enkele centraal gelegen omni-sportaccommodaties. We erkennen dan door de realisatie van één of meerdere omni-sportaccommodaties de kans reëel is dat gebruikers verder moeten reizen.

Aanbod sportaccommodaties:

De realisatie van omni-sportaccommodaties kan alleen wanneer daarvoor in de plaats andere sportaccommodaties worden gesloten. Hiermee kunnen de noodzakelijke bezuinigingen worden gerealiseerd, doordat de lopende gemeentelijke exploitaties terugvallen. Concreet betekent dit dat sporthallen, een aantal gymzalen en 1 of 2 bestaande zwembaden moeten worden gesloten zodat een gezonde financiële basis kan ontstaan voor de nieuwe omni-sportaccommodaties.

Investerings:

Om op termijn 20% bezuiniging te kunnen realiseren in de exploitatie van sportaccommodaties, is fors investeren in nieuwe accommodaties noodzakelijk.

Beheer en exploitatie omni-sportaccommodatie:

Voor het beheer en exploitatie van omni-sportaccommodaties is het nodig om gespecialiseerd beheer in te huren. Omni-sportaccommodaties zijn multifunctioneel en vergen een flexibel gebruik en vragen daarom andere vormen van beheer en exploitatie dan door de gemeente, bijv. een externe beheerder of een op te richten sportbedrijf.

Beheer en exploitatie mono-sportaccommodatie:

Het beheer en exploitatie van mono-sportaccommodaties (bv voetbalvelden, tennisbanen) is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Gebruik:

Voor de optimale exploitatie is het noodzakelijk dat de omni-sportaccommodatie intensief gebruikt wordt, dus maximaal overdag, in de avond en het weekeinde. Dit betekent dat gebruikers zich flexibel moeten opstellen en 'historische rechten' (gebruikstijden, eigen accommodaties) niet kunnen blijven bestaan.

Nieuwe sportvoorzieningen:

De huidige en toekomstige sporter heeft meer behoefte aan informele sportvoorzieningen zoals beweegtuinten, Cruyff-courts en veilige loopparcoursen in de openbare ruimte. Dit willen wij stimuleren om het bewegen en de gezondheid van de bevolking te stimuleren. De gemeente moet dit samen met de wijken en dorpen gaan oppakken.

Integrale aanpak:

Het ontwikkelen van een nieuw sportaanbod vraagt om samenwerking van de gemeente met onderwijs-, zorg-, en welzijnsvoorzieningen. Er moet onderzocht worden wat te combineren is. Ook dit vraagt om samenwerking tussen de verschillende belanghebbenden.

Planning

Bij akkoord van deze startnotitie worden de kaders tot een plan van aanpak uitgewerkt. Deze zal voor einde van het jaar aan de raad worden aangeboden. Een concrete planning wordt in het plan van aanpak meegenomen. Daarbij gaan we er vanuit dat we voor de zomer 2021 inzicht hebben in de standpunten en belangen van de verenigingen, financiële mogelijkheden en dat we begin 2022 duidelijkheid hebben of, waar en op welke wijzen één of meerdere omni-sportaccommodaties realiseerbaar zijn.

Financiën

Voor het opstellen en verder uit werken van het plan van aanpak is mogelijk inhuur noodzakelijk. We komen hier in de begroting op terug.

Verantwoordelijkheid

Een dergelijk programma met de omvang van deze is de verantwoordelijkheid van het bestuur. Er moeten keuzes worden gemaakt die gaan over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de verschillende sporten. Verenigingen en inwoners kan gevraagd worden mee te denken over het hoe en waarom, maar zij mogen niet verantwoordelijk worden gesteld voor de keuzes waar het bestuur voor moet staan.

Zolang het uitgangspunt blijft dat de bezuinigingen hand in hand moeten gaan met de ambities van het lokale sportakkoord, denken wij dat de toekomst van de sportvoorzieningen er zeker niet somber uitzien.